

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

04 iunie 2013

mun. Chișinău

Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Petru Ursache,

Judecători – Nicolae Gordilă, Vladimir Timofti, Elena Covalenco, Ghenadie Nicolaev,

cu participarea interpretului – Elena Ȃiubova-Moraru,

judecând în ședință publică recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel mun. Chișinău, Pavel Guțan, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel mun. Chișinău din 29 noiembrie 2012, în cauza penală în privința lui

Vaintrup Maxim Vasile, născut la 20 decembrie 1977, originar și domiciliat mun. Chișinău str. Petrăriei, 51.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. *Examinat în prima instanță: 23.07.2009-02.12.2011*
2. *Examinat în instanța de apel: 24.04.2012-29.11.2012*
3. *Examinat în instanța de recurs: 02.04.2013-04.06.2013.*

Procedura de citare a fost legal executată.

S-au prezentat:

Procurorul, Sergiu Crîjanovschi, care a solicitat admiterea recursului ordinar.

Avocatul, Ion Ungureanu, inculpatul, Maxim Vaintrup, și succesorul părții vătămate, Valentina Pavliucova, care au solicitat respingerea recursului ordinar și menținerea hotărârilor primei instanțe și instanței de apel.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 02 decembrie 2011 Vaintrup M.V. a fost condamnat în baza art. 149 alin. (1) Cod penal la 2 ani închisoare, cu aplicarea art. 90 Cod penal, executarea pedepsei fiindu-i suspendată condiționat pe un termen de probă de 2 ani.

2. Potrivit sentinței s-a stabilit că Vaintrup M.V. la 08 iunie 2009, în jurul orei 10.00, fiind în stare de ebrietate alcoolică, aflându-se în casa nr. 51 de pe str. Pietrăriei, mun. Chișinău, unde domicilia împreună cu concubina sa Pavliucova Galina, a intrat în conflict cu fratele concubinei Pavliucov Andrei, a aruncat în el cu cuțit de bucătărie, iar ulterior făcând un pas spre el, nebănuind nimic, a văzut că mânerul cuțitului atîrnă din pieptul lui Pavliucov A.A. Inculpatul s-a speriat, iar Pavliucov A.A., ridicându-se, i-a spus să cheme salvarea. Vaintrup M.V. sperându-se, a scos cuțitul din el, s-a dus la telefon să cheme salvarea, aruncând cuțitul în prag, iar întorcându-se l-a văzut pe Pavliucov A.A. culcat într-o băltoacă de sînge, i-a ridicat capul, punîndu-l pe umărul lui, însă Pavliucov A.A. a decedat. Ulterior, a venit Guțu Nina cu medicii, apoi poliția.

Astfel, acțiunile inculpatului Vaintrup M.V. au fost calificate în baza art. 149 alin. (1) Cod Penal, adică – *lipsirea de viață din imprudență*.

3. Nefiind de acord cu sentința, procurorul a declarat apel, în care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Vaintrup M.V. să fie condamnat în baza art. 145 alin. (1) Cod penal, la 10 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, invocând că instanța de fond:

- eronat a apreciat probele administrate la dosar,
- nu a dat apreciere critică declarațiilor inculpatului,
- nu a ținut cont de pericolul social deosebit al omorului intenționat,
- nu a cercetat multilateral, complet și obiectiv circumstanțele infracțiunii săvârșite, în special privind calificarea intenției celui vinovat și a motivelor omorului.

4. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 29 noiembrie 2012, apelul a fost admis, casată parțial sentința potrivit art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală și pronunțată o hotărâre nouă, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Vaintrup M.V. a fost condamnat în baza art. 149 alin. (1) Cod penal, la 3 ani închisoare, cu aplicarea art. 90 Cod penal executarea pedepsei fiindu-i suspendată condiționat pe un termen de probă de 5 ani. În rest sentința a fost menținută.

Într-u infirmarea acușării aduse inculpatului instanța de apel, pornind de la principiul nevinovăției cât și a faptului că orice dubiu se tratează în favoarea persoanei acuzate, a reținut și raportul de expertiză medico-legală a corpului delict - cuțitul prin care s-a concluzionat că la moment în domeniul medicinei legale nu s-au descoperit careva criterii care ar da posibilitatea de a diferenția plăgile cauzate de obiectele ascuțite prin aruncare, de plăgile cauzate în urma acțiunii directe a corpurilor ascuțite, iar reieșind din particularitățile pe care le posedă cuțitul nu se exclude cauzarea leziunilor corporale depistate la cadavrul lui Pavliucov A.A. atât în urma aruncării cuțitului, cât și în urma lovirii directe în regiunea din stânga a coșului pieptului.

De altfel, această concluzie a experților-psihologi se confirmă și prin concluzia experților-psihiatri care prin raportul nr. 351 au arătat că inculpatul este responsabil și că în timpul de până la infracțiune nu a avut un conflict evident cu victima și că aruncarea cuțitului nu s-a făcut cu intenția de a-i provoca leziuni corporale, după comiterea infracțiunii inculpatul are remușcări, este confuz în privința evenimentului - nu-și dă seama ce s-a întâmplat și de ce a comis asemenea fapt, nu ascunde consecințele comportamentului său, telefonând la medic (f.d. 140, v. I).

Tot experții-psihologi în raport au indicat că inculpatul în timpul expertizării a dat dovadă de spirit de colaborare și de sinceritate, relatând comiterea faptei prejudiciabile în detaliu, deci, afirmațiile inculpatului asupra faptei prejudiciabile comise în privința lui Pavliucov A.A. nu pot fi respinse ca neveridice și apreciate în scop de apărare, de vreme ce s-a constatat poziția sinceră a inculpatului față de cele comise.

Cât privește pedeapsa aplicată inculpatului, instanța de apel a considerat-o prea blândă, din care motiv a admis apelul acuzatorului de stat și a casat sentința parțial, prin prisma art. 409 alin. (2) CPP.

În acest sens, instanța de apel a constatat că instanța de fond corect a invocat la individualizarea pedepsei prevederile art. 7, 61, 75-77 cât și 90 CP, ținând cont de gravitatea faptei comise, care potrivit art. 16 CP se atribuie la categoria celor mai puțin grave, că inculpatul a recunoscut fapta comisă, căindu-se sincer, a contribuit la descoperirea infracțiunii, este la primul conflict cu legea penală, a comis fapta fiind în stare de afect fiziologic, lipsa pretențiilor de ordin material și moral, poziția succesului părții vătămate care a pledat pentru o pedeapsă mai blândă, în scopul nedespărțirii inculpatului de copilul pe care îl are la întreținere și educație, de lipsa circumstanțelor agravante. De asemenea instanța de fond a avut avantajul audierii participanților la proces, inclusiv și a inculpatului și și-a făcut just concluzia de evaluare a gradului de degradare a inculpatului, însă a ignorat consecințele faptei comise de acesta și anume decesul unei persoane.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs de către procurorul, Pavel Guțan, care solicită casarea acesteia, cu remiterea cauzei la judecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată. Criticile formulate de recurent privesc, în esență, temeiurile de casare prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12 Cod de procedură penală, și anume:

- în cazul în care instanța de apel a ajuns la concluzia menținerii sentinței de reîncadrare a acțiunilor inculpatului, urma să dezvăluie această concluzie, expunându-și punctul său de vedere asupra fiecărei probe puse la baza sentinței, fapt ce pe caz n-a avut loc, fiind înfăptuită o apreciere eronată și formală de ordin general a probelor și circumstanțelor cauzei penale;

- la baza deciziei neîntemeiat s-a pus raportul de expertiză psihologică nr. 351, prin care se pretinde că inculpatul la momentul comiterii faptei prejudiciabile era în stare de afect fiziologic;

- eronat instanța de apel a ignorat declarațiile inculpatului, cu privire la faptul că a aruncat cuțitul în direcția lui Pavliucov A.A., deoarece era înervat pe el din motivul relațiilor ostile apărute, ce demonstrează motivul de răzbunare a lui, ce duce la comiterea omorului cu intenție;

- instanța de apel nu a dat apreciere corectă raportului de expertiză medico-legală nr. 100 din 07.06.2012, excluzând eronat a doua variantă cu referire la modul de cauzare a leziunilor corporale.

6. Verificând argumentele invocate în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursul declarat urmează a fi admis din următoarele considerente:

Conform prevederilor art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra

tuturor motivelor invocate în apel. Instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal.

Decizia instanței de apel, conform art. 417 Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă fapta constatată de prima instanță și conținutul dispozitivului sentinței, fondul apelului și temeiurile de fapt și de drept care au dus după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Colegiul penal lărgit constată, că aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea cauzei în apel, iar erorile admise nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs.

Recurentul a criticat decizia recurată, invocând, temeiul de casare prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală.

Instanța de recurs consideră, că în prezenta cauză evident se pronunță erori de drept invocate de recurent, și își va argumenta poziția sa în felul următor:

Conform actului de învinuire înaintat de acuzatorul de stat, fapta inculpatului întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de omor prevăzut de art. 145 alin. (1) Cod penal, însă instanța de fond a calificat acțiunile inculpatului în baza art. 149 alin. (1) Cod Penal, adică lipsirea de viață din imprudență, încadrarea instanței de fond a fost menținută și de instanța de apel.

Instanța de apel în acest context a concluzionat că, reieșind din materialele dosarului penal nu sunt temeiuri de a da apreciere critică depozițiilor inculpatului, precum că el nu a avut intenția de a-l omorî pe Pavliucov A.A., atunci când a aruncat cu cuțitul în el, deoarece aceste depoziții coroborează în ansamblu cu restul probelor administrate de către acuzare și și-au găsit confirmare. Astfel, nu a fost dovedită împrejurarea că inculpatul a acționat cu intenție, or succesul părții vătămate Pavliucova V. și martorii Pavliucova G., Vaintrup S., Pavliucov A., Politanshii I. au infirmat existența relațiilor ostile dintre inculpat și victimă, dimpotrivă au confirmat relațiile de prietenie, deci, lipsește motivul și scopul omorului, elementele obligatorii ale laturii subiective a componenței de infracțiune prevăzute la art. 145 Cod penal.

Instanța de recurs consideră, că o astfel de abordare a problemei de drept în cauza dată nu poate fi susținută pe motiv, că instanța de apel nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept, a susținut o poziție eronată a instanței de fond în ce privește tălmăcirea noțiunii de omor și a laturii obiective a infracțiunii imputate, acceptând niște concluzii eronate, cu privire la conținutul declarațiilor inculpatului, raportul de expertiză medico-legală a corpului delict - cuțitul nr. 100 din 03.05.2012, raportul de expertiză medico-legală a cadavrului nr. 1167 din 23.06.2009, raportul de expertiză psihiatrică legală ambulatorie nr. 351 din 2009.

În cazul în care instanța de apel nu este de acord cu aprecierea probelor de către procuror și a ajuns la concluzia reîncadrării juste de către instanța de fond a acțiunilor inculpatului de la art. 145 alin. (1) la art. 149 alin. (1) Cod penal, ea urma să dezvăluie această concluzie expunându-și punctul său de vedere asupra fiecărei

probe aduse în sprijinul învinuirii și puse la baza sentinței, fapt ce pe caz nu a avut loc, fiind înfăptuită o apreciere prematură și formală de ordin general a probelor și circumstanțelor cauzei penale.

Astfel, în ceea ce privește aspectul de ilegalitate invocat de procuror, privind greșita încadrare a acțiunilor inculpatului, Colegiul constată că acesta este întemeiat pentru următoarele considerente: la demersul acuzării în instanța de apel a fost numită expertiza medico-legală a corpului delict – cuțitul nr. 100 din 03.05.2012, prin care s-a concluzionat că la moment este imposibil de a diferenția plăgile cauzate de obiectele ascuțite prin aruncare de plăgile cauzate în urma acțiunii directe a corpurilor ascuțite, iar reieșind din particularitățile pe care le posedă cuțitul nu se exclude cauzarea leziunilor corporale depistate la cadavrul lui Pavliucov A.A. atât în urma aruncării cuțitului cât și în urma lovirii directe în regiunea din stânga a coșului pieptului (f.d. 96-99, v.2). Însă instanța de apel a doua versiune „în urma lovirii directe în regiunea din stânga a coșului pieptului”, nu a argumentat-o, indicînd doar că nu și-a găsit confirmare prin probele administrate, ceea ce în opinia Colegiului este o concluzie prematură, , neargumentată, formulată la general.

În baza raportului de expertiză medico-legală a cadavrului nr.1167 din 23.06.2009 s-a statuat că pe corpul victimei s-a depistat doar o plagă înțepat-tăiată, penetrantă, oarbă a hemitoracelui stîng, cu lezarea pielii, mușchilor intercostali, pleurei perietale, coastei II din stînga, pulnomului stîng, vaselor trunchiului pulmonar din stînga, iar celelalte echimoze au fost cauzate în urma acțiunii traumatice a unui corp dur contodent sau la lovirea cu acesta (f.d. 97-99. v.1), deci, în opinia instanței de apel inculpatul nu a urmărit intenția de a-l omorî pe Pavliucov A.A., nedorindu-i moartea, iar odată cu aruncarea cuțitului în direcția ultimului, el trebuind să prevadă posibilitatea survenirii morții victimei.

În acest context, Colegiul menționează că o astfel de constatare este sumară, fără a argumenta aprecierea instanței de apel cu referire la natura apariției a acestor leziuni corporale calificate ca vătămări corporale grave periculoase pentru viață și a echimozelor la ochiul drept și hemitoracele sting, în urma acțiunii traumatice a unui(or) corp(uri) dur(e) contodent(e) sau la lovirea cu acesta(ea) posibil în timpul și circumstanțele indicate în ordonanță, ce au dus la concluzia instanței de apel că inculpatul “nu a urmărit intenția de a-l omorî pe Pavliucov A.A.”.

Instanța de apel nu a apreciat și nu a dat răspuns la argumentul invocat de acuzare în apel precum că inculpatul a acționat cu intenție, înjunghiindu-l pe Pavliucov A.A. din motiv de răzbunare apărută în urma certei, bazîndu-se pe raportul de expertiză judiciară nr. 153 E din 01.03.2011 (f.d. 8-20, v.2), unde era prevăzut că inculpatul la momentul comiterii faptei prejudiciabile era în stare de afect fiziologic, care urmează a fi reținut ca circumstanță atenuantă la stabilirea pedepsei, și că nu intenționa să se răzbune, să-i provoace careva leziuni părții vătămate, că nu conștientiza consecințele aruncării cuțitului, mai mult decât atât - nu înțelegea că prin aruncarea cuțitului l-a rănit pe Pavliucov A.A.

Însă, în opinia Colegiului, este esențial de menționat că, instanța de apel la aprecierea raportului în cauză, urma să i-a în considerație și raportul de expertiză psihiatrică legală ambulatorie nr. 351 a-2009, ignorat neîntemeiat de instanța de apel, prin care s-a concluzionat că inculpatul de careva maladii psihice cronice nu suferă. În perioada comiterii infracțiunii ce se impută, el tulburări psihice de intensitate psihotică nu a manifestat, avea păstrată capacitatea de prevedere și deliberare a acțiunilor sale, putea acționa cu discernământ și referitor la fapta care i se impută, inculpatul urmează a fi recunoscut responsabil.

De asemenea, Colegiul constată că instanța de apel a dispus condamnarea inculpatului pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 149 alin. (1) Cod penal, fără a pune în discuție și a analiza raportul de expertiză medico-legală nr. 118 din 15.06.2009 (f.d.101-103, v. 1), prin care s-a constatat că plaga de pe preparatul de piele recoltat din regiunea toracelui cadavrului Pavliucov A.A. a fost produsă cu un obiect plat înțepător-tăietor ce avea vîrf ascuțit din ambele părți, muchie sub formă de „P” slavon, grosime nu mai puțin de 1 mm. Și nu mai mult de 2 mm. și o lățime a lamei la nivelul implantării în jurul a 19 mm. Așa particularități constructive le posedă și lama cuțitului prezentat spre examinare și nu-i exclus producerea acestei plăgi cu acest cuțit.

În aceste condiții, Colegiul menționează și extrasul din raportul de analiză medico-criminalistică nr. 117 din 14.06.2009 (f.d. 99), enunțat în pct. 3 al raportului de expertiză medico-legală a cadavrului nr.1167 din 23.06.2009, prin care s-a conchis că obiectul vulnerant are următoarele particularități: plat înțepător-tăietor ce avea vîrf ascuțit, tăiș ascuțit din ambele părți, muchii sub formă de „P” slavon, grosime nu mai puțin de 1 mm. Și nu mai mult de 2 mm. și o lățime a lamei la nivelul implantării în jurul de 19 mm. Conform particularităților canalului de rănire lama are o lungime nu mai mică de 12 cm.

Astfel, criticile formulate de recurent privind localizarea și adîncimea canalului de rănire, intensitatea aplicării loviturii și a altor caracteristici ignorate de instanța de apel, urmau să fie apreciate luînd în considerație toate probele invocate în apel, care sunt întemeiate în viziunea Colegiului lărgit.

În ceea ce privește argumentul recurentului vizînd prezența unuia dintre elementele constitutive ale infracțiunii de omor, pentru care a fost trimisă în judecată, și anume latura subiectivă, Colegiul consideră că instanța de apel urma să o aprecieze luînd în considerație doctrina națională care menționează următoarele:

Din punct de vedere al laturii subiective, infracțiunea prevăzută la art. 145 Cod penal este săvârșită cu intenție directă sau indirectă. Concluzia privind conținutul intenției rezultă din materialitatea faptei, adică din examinarea tuturor semnelor laturii obiective, precum și din studierea caracterului relațiilor dintre făptuitor și victimă.

În general, intenția de a săvârși omorul se poate deduce din următoarele împrejurări de fapt: folosirea unor mijloace apte de a produce moartea (ținînd seama de felul mijloacelor, dimensiunilor, soliditatea, greutatea acestora); locul

sau regiunea corporală unde s-au aplicat loviturile ori asupra căreia s-a acționat; numărul, intensitatea și repetabilitatea loviturilor ori altor acte de violență exercitate asupra victimei; perseverența făptuitorului în exercitarea violențelor; natura relațiilor dintre făptuitor și victimă anterioare săvârșirii faptei; locul și timpul săvârșirii infracțiunii; particularitățile victimei (vârsta, condiția fizică etc.); nivelul de instruire, experiența de viață, cunoștințele profesionale, aptitudinile făptuitorului; alte împrejurări preexistente, concomitente sau subsecvente.

Din aceste perspective, raportat la speța dedusă judecării, Colegiul constată că instanța de apel urma să cerceteze minuțios cauza și să se expună amănunțit asupra fiecărui argument invocat în apel de către procuror, printre care aprecierea eronată a declarațiilor inculpatului, cu privire la faptul aruncării cuțitului în direcția lui Pavlicov A.A., deoarece era inervat pe el din motivul relațiilor ostile apărute.

Or, în opinia Colegiului, aprecierea instanței de apel că aruncarea cuțitului a fost fără intenție nu se încadrează în cele întâmplate, și se contrazice cu circumstanțele descrise de inculpat, în cazul aruncării unui obiect, care prezintă pericol sporit, și cu cumulul de probe administrat la dosar.

Astfel, Colegiul lărgit consideră, că instanța de apel în speța dată nu a analizat la modul cuvenit intenția inculpatului nemijlocit în momentul aruncării cuțitului, motivul și scopul acestei acțiuni.

Deci, Colegiul lărgit constată, că totalitatea circumstanțelor menționate în prezenta decizie urmează a fi apreciate de instanța de apel în cumul cu alte probe la justa lor valoare pentru adoptarea unei soluții juste și corecte.

Reieșind din cele menționate, Colegiul constată că o astfel de decizie nu poate fi menținută și urmează a fi casată, cu dispunerea rejudecării apelului în instanța de apel.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să cerceteze minuțios toate probele inclusiv și cele invocate în apel, să se pronunțe la modul cuvenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate de apelant, să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță, să le dea apreciere cuvenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de prevederile Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 22 din 12.12.2005 „Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel”, Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 09 din 15.11.1993 „Cu privire la practica judiciară în cauzele despre omor premeditat”, de practica relevantă a CtEDO.

Colegiul lărgit, de asemenea consideră că, în procesul rejudecării cauzei, instanța urmează să țină cont de argumentele formulate în apel, în recurs și cele expuse în prezenta decizie, să înlătore omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E:

Admite recursul ordinar declarat de către, procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel mun. Chișinău, Pavel Guțan, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel mun. Chișinău din 29 noiembrie 2012 în cauza penală în privința lui **Vaintrup Maxim Vasile**, cu dispunerea rejudecării de către aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 25 iunie 2013, ora 09.50.

Președinte:	(semnătură)	Petru Ursache
Judecători:	(semnătură)	Nicolae Gordilă
	(semnătură)	Vladimir Timofti
	(semnătură)	Elena Covalenco
	(semnătură)	Ghenadie Nicolaev

**Copia corespunde originalului
Judecător:**

Nicolae Gordilă